

Appell

www.folkehjelp.no
Nr. 3, 2013

Norsk Folkehjelp
og fagbevegelsen:

Sammen om solidaritet i praksis

Minefritt etter
TV-aksjonen

Profilen:
Stein Guldbrandsen

Syrisk aktivist
risikerer livet

Appell

Utgiver: Norsk Folkehjelp
Nr. 3, 2013. Årgang 73

Tidligere *Melding, Helse, Helse
Miljø Trivsel, Norsk Folkehjelp og
Magasinet Norsk Folkehjelp*

Postadresse:

Postboks 8844 Youngstorget
0028 OSLO

Besøksadresse:

Norsk Folkehjelp
Storgata 33 A, Oslo

Telefon: 22 03 77 00

Faks: 22 20 08 70

Internett: www.folkehjelp.no

Redaktør: Torunn Aaslund

E-post: taa@npaid.org

Medarbeidere dette nummer:

Victoria Uwonkunda, Eivor Eriksen,
Ingrid Rostad, Anne Håskoll Haugen,
Siw Osmundsen, Evelyn Støen,
Jorge Dahl, Atle Høie, Vegard
Granaune, Christina Johnsen, Grant
Ennis, Are Stranden, Julie Offerdal,
Annika Danielson, Torunn Aaslund,
Gerhard Jörén, Håvard Sæbø,
Henrik Stabel, Werner Anderson,
Per Øivind Eriksen og Lisa Andersen

Grafisk utforming: Heydays

Trykk: Aktietrykkeriet AS, Fetsund

Opplag dette nummer: 35 026

ISSN 0804-7758

Annonsekontakt:

Arild Halsne, tlf.: 915 90 578

E-post: arild@hrme.no

Redaksjon avsluttet: 16. september

Signerte artikler gir ikke nødvendigvis
uttrykk for Norsk Folkehjelps syn.

Ønsker du å bli medlem? Kontakt oss
på telefon 22 03 77 00, eller besøk
oss på www.folkehjelp.no

Norsk Folkehjelp

Foto: Torunn Aaslund

Foto: Håvard Sæbø

Foto: REUTERS/Thaler al-Sudani

Innhold

LEDER

Sammen er vi sterkere

VALGET ER OVER og en ny regjering er i ferd med å ta form. Ennå vet vi ikke hva det vil ha å si for organisasjoner som Norsk Folkehjelp. Utspill i valgkampen kan tyde på at det nå er lurt å stå sammen med grupper som vil det samme som oss. For bare sammen vil vi være sterke nok til å stå imot en utvikling som kanskje fører samfunnet lenger bort fra verdier som solidaritet og rettferdig fordeling.

Vi er heldige som tilhører en sterk familie. I Norsk Folkehjelp hører det med til den aller første introduksjonen for nyansatte: «Norsk Folkehjelp er fagbevegelsens humanitære solidaritetsorganisasjon». Vi er et barn av bevegelsen, men det er ikke alltid vi føler oss «sett» av opphavet. Vi er nok ikke flinke nok til å markedsføre oss enda, men vi jobber med saken og vi har gode hjelpere på innsiden.

I LO-Aktuelt taler LOs 1. nestleder, som i mellomtiden har blitt LO-leder, Gerd Kristiansen vår sak: «Fagbevegelsen lokalt bevilger ofte penger til andre humanitære organisasjoner enn Folkehjelpa. Hadde det ikke vært mye bedre om man støttet opp om sin egen organisasjon?» (LO-Aktuelt nr 14, 2011)

Det er vi selvfølgelig enige i, men sammen med fagbevegelsen ønsker vi å utvikle samarbeidet videre, utover den rene økonomiske støtten. Mange av forbundene har høy kompetanse på fagfelt vi arbeider med internasjonalt og kan gi verdifulle bidrag til utviklingen av våre programmer. Vi ønsker å nå ut til alle de 900 000 medlemmene i LO for å fortelle om hvordan vi med dem i ryggen kan skape en mer rettferdig verden.

Sammen med Fagforbundet, Fellesforbundet og EL & IT Forbundet har vi begynt å bygge opp et ambassadørkorps som skal spre kunnskap om internasjonal solidaritet i sine forbund. I dette Appell kan du blant annet lese om noen av de 38 ambassadørene som har fått reise ut og se prosjekter i Palestina, Sør-Sudan og Sør-Afrika. Forbundene dekker alle kostnadene ved reisene selv.

Torunn Aaslund
Redaktør

FORSIDEBILDE

Gruvearbeidere fra Marikana møter ambassadører fra Fellesforbundet. Den 16. august 2012 ble 78 streikende gruvearbeidere massakrert da politiet åpnet ild mot dem. Africa (i rød beret) representerer UPM – Unemployed People Movement. Det er mange gruvearbeidere som venter på jobb. Til høyre sitter Aleke Noawanya som jobber i Lonmingruven i Marikana.

FOTO: Håvard Sæbø

AKTUELT

- 4 Liv Tørres om valget
- 6 Minerydding i Myanmar
- 10 Minefritt etter tv-aksjonen

FOLK FORANDER VERDEN

- 14 Coop og panteautomatene

TEMA SAMMEN OM SOLIDARITET I PRAKSIS

- 16 Profilen: Stein Guldbrandsen
- 20 Fellesforbundet i Sør-Afrika
- 24 Samarbeider om oljekompetanse
- 26 Au pair-senter

VIS SOLIDARITET

- 32 Syrisk aktivist risikerer livet

AKTUELT

- 34 Norway Cup
- 38 Blikk på verden

Dette nummeret er støttet av:

Liv etter valget

Vekst og jobbskaping nytter ikke med mindre man har sivilsamfunnet med seg. Det vet vi her i Norge, og Norsk Folkehjelps generalsekretær håper den nye regjeringen vil huske det også i utviklingspolitikken.

TEKST OG FOTO Julie Strand Offerdal

— Vi opererer allerede på smertegrensen. Hvis den nye regjeringen mener at standarden skal bli enda lavere, må vi vurdere om vi synes det er forsvarlig å drive mottak.

– **JEG ER SIKKER** på at alle de fire borgerlige partiene er stolte av den jobben som vi og andre humanitære organisasjoner gjør. Arbeid som nedrustning, mine-rydding og demokratibygging er noe alle partiene på Stortinget synes er flott, sier generalsekretær i Norsk Folkehjelp, Liv Tørres.

Generalsekretæren følger spent med på utformingen av en ny regjeringsplattform, og som leder av en partipolitisk nøytral organisasjon ser hun frem til konstruktive samtaler med den nye regjeringen i tiden fremover.

– Våre medlemmer kommer fra alle sider av det politiske spekteret. Vi baserer standpunktene våre på deres, i tillegg til erfaringer og kunnskap vi har fått gjennom arbeidet vårt, sier Tørres.

Hun har, sammen med de andre store bistands- og humanitærorganisasjonene i Norge, allerede sendt over en rekke innspill til partiene som sitter i regjeringsforhandlinger.

BRED SATSNING VIKTIG

Høyre og Fremskrittspartiet varslet i forkant av valget at de ønsker innsnevring

i Norges bistand. Det er foreløpig uklart nøyaktig hva dette vil si, og hvilken påvirkning det vil ha på Norsk Folkehjelps arbeid.

Generalsekretæren påpeker at det er viktig å ha en bred satsning innen for eksempel minerydding, blant annet for å skape eierskap til landminekonvensjonen.

– De landene som har ratifisert konvensjonen har forpliktet seg til en timeplan for rydding og fjerning av miner. Det er viktig for dem at det skjer noe i deres land, sier hun.

VEKST ALENE HOLDER IKKE

De borgerlige partiene har signalisert at de ønsker å dreie utviklingspolitikken mot mer økonomisk vekst og jobbskaping. Dette må komme i sammenheng med støtte til sivilsamfunnene, mener Tørres.

– Den arabiske våren er et godt eksempel på at når folk har vært utestengt fra politisk makt og tilgang på rettferdig andel av godene i et land, kan det skape bølger av uro. Dette undergraver veksten og går ut over sikkerheten i landet, sier Tørres.

SPILLPOLITIKKEN VIKTIG

Når det kommer til støtte for den frivillige sektoren innad i Norge, ser det ut til å være bred enighet blant alle de borgerlige partiene.

– Frivilligheten er en viktig del av beredskapen i landet vårt. I en krisesituasjon er vi helt avhengige av frivillig innsats, og det tror jeg samtlige av par-

tiene ønsker å støtte opp om, sier Tørres.

Spillpolitikken vil bety mye for muligheten til å opprettholde den frivillige tjenesten. Dersom den nye regjeringen åpner for konkurranse, blir det mindre av tippemidlene som i stor grad finansierer redningstjenesten.

– De frivillige deltar i dette arbeidet uten lønn, men det er likevel behov for midler til fagopplæring, kursing, utstyr, kommunikasjon og koordinering av mannskapene, poengterer Tørres.

VIL SLÅSS MOT LUKKEDE MOTTAK

På ulike punkter i asyl- og innvandringspolitikken er Norsk Folkehjelp dypt uenige med enkelte av partiene på borgerlig side. Det gjelder særlig forslaget om lukkede asylmottak.

– Lukkede mottak er helt ulogisk, fordi størsteparten av problemene ved asylmottak kommer utenfra, fra organiserte kriminelle. I tillegg skaper du en stressituasjon som vil bidra til å øke konfliktnivået for de som er der inne, og det løser ingen problemer, sier hun.

Dersom de økonomiske rammene for drift av asylmottakene blir trangere, blir det dessuten vanskelig å drive mottakene forsvarlig.

– Vi opererer allerede på smertegrensen. Hvis den nye regjeringen mener at standarden skal bli enda lavere, må vi vurdere om vi synes det er forsvarlig å drive mottak, eller om vi skal overlate det til noen andre, sier Tørres.

Skal rydde Myanmar for landminer

TEKST Annika Danielson FOTO Gerhard Jörén

I mange år nektet militærjuntaen i Myanmar for at det fantes miner i landet. Men den nye regjeringen har bedt omverdenen om hjelp. Norsk Folkehjelp er på plass i Yangon og forbereder seg på å kartlegge og rydde miner. Håpet er at kartleggingen kan komme i gang mot slutten av året, og at selve ryddingen kan starte første halvdel av 2014.

MYANMAR ER ET av de siste landene med langvarige konflikter der det ennå ikke har skjedd noen kartlegging eller rydding av miner. Men antallet mineofre er stort. Ifølge organisasjonen The Landmine Monitor, som rapporterer om mineulykker, kommer Myanmar på tredje plass over antall mineofre i verden.

– The Landmine Monitor har overvåket situasjonen i Myanmar i fjorten år, og samlet informasjon om hvor mange mennesker som skades eller dør av miner. Ifølge deres siste rapport ble drøyt 380 mennesker i Myanmar offer for min-

er i 2011. Bare Colombia og Afghanistan har flere mineofre. Mørketallet er høyst sannsynlig stort, sier svenske Åsa Gilbert, som er ansatt av Norsk Folkehjelp i Yangon som operativt ansvarlig for kartleggingen og rydding av minene når den starter.

Åsa Gilbert har vært i Yangon i ett år. Hun forteller at alle partene som er involvert i de mange konfliktene i Myanmar har lagt ut miner i løpet av de siste 50 årene, både militæret og ulike etniske grupper.

→

FRA DIKTATUR TIL GRYENDE DEMOKRATI

Fra kuppet i 1962 og fram til for to år siden har Myanmar vært militærdiktatur. De siste årene har imidlertid landet beveget seg i demokratisk retning, og en kvasi-sivil regjering ble etablert i mars 2011, under ledelse av President Thein Sein. Siden den tid har landet gradvis åpnet opp. Mediesensuren har avtatt, politiske fanger er sluppet fri, og rommet for sivilsamfunnet har vokst raskt. Myndighetene har også innledet en omfattende fredsprosess med de ulike etniske minoritetsgruppene, etter tiår med borgerkrig i grenseområdene mot Thailand og Kina. Et dusin ulike våpenhvileavtaler er signert.

Men våpenhvilen er skjør, og mellom partene råder det stor mistro.

– Minerydding er fortsatt et sensitivt politisk spørsmål. Derfor er det viktig å få alle med seg, både landsbyboere, de som styrer de etniske områdene og myndighetene. Hvis ikke det skjer, kommer det ikke til å skje noen kartlegging eller minerydding, fortsetter Åsa Gilbert.

FÅ ALT RIKTIG FRA START

Åsa Gilbert (35) er operativ sjef for Norsk Folkehjelps kartlegging og rydding av miner i Myanmar. Hun har også hjulpet til i arbeidet med å etablere koordineringssenteret Myanmar Mine Action Centre i Yangon. Åsa har tidligere jobbet med minerydding for FN i Sudan og i Libanon.

Hun ser oppbyggingen av organisasjonen i Myanmar som en unik mulighet til å gjøre alt riktig fra begynnelsen.

– Vi har tid til å sette opp en database der vi kan lagre all informasjonen vi samlar inn, få alle internasjonale standarder godkjente og sørge for god koordinering før vi setter i gang med mineryddingen, sier hun.

Norsk Folkehjelp har vært aktiv i Myanmar siden 2004, og fikk i september i fjor formell forespørsel fra regjeringen i Myanmar om å kartlegge og rydde miner, samt assistere i arbeidet med å sette opp et koordineringssenter. Myanmar Mine Action Center skal samordne all minerydding i landet. I slutten av mai annonserte EU-kommisjonen at de bidrar med 3,5 millioner euro for å støtte etableringen av senteret og virksomheten der i ett og et halvt år.

INTERNASJONALE STANDARDER

Mens de venter på å få begynne med å kartlegge minene har Norsk Folkehjelp bidratt med å utforme internasjonale standarder for hvordan dette arbeidet skal gå for seg. Det har skjedd i samarbeid med andre frivillige organisasjoner. Standardene handler blant annet om hvilke områder som skal prioriteres i ryddingen, hvordan eksplosive stoffer skal transporteres når minene skal ødelegges og i hvilken utstrekning man skal bruke hunder, maskiner og manuelle mineryddere.

– Det som står igjen er å dra ut og kartlegge hvor problemene finnes, og så begynne ryddingen ut fra humanitære behov. Det kan være i områder med mange ulykker, på steder der man ønsker å dyrke mat, eller i områder som folk vil flytte tilbake til. Det gjelder både interne flyktninger og flyktninger som befinner seg i flyktningeleirer i Thailand, sier Åsa Gilbert.

Til å begynne med kommer kartleggingen og mineryddingen sannsynligvis til å skje i sørøstlige deler av Myanmar.

– Kartleggingen er et komplisert og tidkrevende detektivarbeid, spesielt i avskjermede områder der det ikke finnes veier, og der det er vanskelig å ta seg fram. Landsbyboere vet kanskje at det ble lagt ut miner i området for 15 år siden, men husker ikke hvor, forteller Åsa.

I Kambodsja tok en lignende kartlegging tre år.

For ett år siden reiste Åsa Gilbert til et minoritetsstyrt område sørøst i Myanmar sammen med blant andre representanter fra Myanmar Peace Support Initiative. Tidligere var det forbudt for utlendinger å oppholde seg i området, men nå har Norsk Folkehjelp et prosjekt der.

– Vi reiste i flere jeeper. Hovedveien var veldig smal, og da den tok slutt ble vi møtt av representanter for den lokale etniske gruppen og soldater, som ledsaget oss på stier. Landskapet var utrolig vakkert. Etter fire timer kom vi fram til en landsby, der vi overnattet på gulvet i noen hytter.

– I akkurat dette området har det ikke vært noen mineulykker, og landsbyboerne fortalte at det ikke finnes noen miner der, så mye vet de. For meg var det uvurderlig å få komme ut og se hvordan folk lever i landsbyene. I min jobb er det viktig å ha en forståelse for kulturen, geografien, terrenget og infrastrukturen.

FAKTA

Myanmar har drøyt 60 millioner innbyggere, og nesten 90 prosent er buddhister. En fjerdedel lever under den nasjonale fattigdomsgrensa. Hovedstaden heter Naypyitaw, men den største byen er Yangon (Rangoon) med fem millioner innbyggere. Landet er rikt på teak, tinn, kull, wolfram, bly, sink, gull, sølv, jade, rubiner, olje og naturgass.

Myanmar har mer enn 135 ulike etniske minoritetsgrupper. De utgjør en tredel av befolkningen. I landet finnes det også 40 bevæpnede armeer som representerer ulike minoriteter. Noen av dem har vært i strid siden 1948, da Myanmar ble selvstendig fra Storbritannia og det brøt ut krig internt i landet.

Det har lenge vært store konflikter mellom flere ulike minoritetsgrupper og sentralmakten. Et av spørsmålene de strides om er hvem som skal få del av de store naturressursene som finnes i mange av konfliktområdene. Det er inngått våpenhvileavtaler med alle etniske opprørsgrupper bortsett fra i den nordlige delstaten Kachin, hvor harde kamper har funnet sted inntil nylig.

*Bare Colombia og Afghanistan har flere mine-
ofre enn Myanmar. I 2011 ble 380 mennesker
i Myanmar rammet av miner. I høst kan
Åsa Gilbert og Norsk Folkehjelp starte
kartleggingen av mineomfanget i landet.*

– Nå kan vi endelig begynne å se framover

September 2013: Innbyggerne i Turic har allerede høstet maisen på jordet der det for ett år siden var livsfarlig å bevege seg. Nå er det mais- og kornåkre så langt øyet rekker.

TEKST OG FOTO Torunn Aaslund

TURIC LIGGER MIDT i det mest fruktbare området i Bosnia-Hercegovina helt nordøst i landet på grensen til Kroatia og Serbia. På grunn av beliggenheten så nær grensene lå Turic også midt mellom frontlinjene i krigen som herjet Bosnia-Hercegovina mellom 1992 og 1995. Inntil nylig var åkrene gjengrodd buskas. Ubrukelig og livsfarlig for innbyggerne her. Området var et av de verst rammede av landminer og andre eksplosiver i hele landet. Minerydderne fra Norsk Folkehjelp fant 139 miner og 82 andre eksplosiver i Turic.

TV-AKSJONEN

Familien Gluhic har hatt besøk av pressen før. I forkant av TV-aksjonen hadde de besøk av Leo Aikic. Aikic laget en dokumentarfilm om barn som lever med minefaren «Living among landmines» og den da 15 år gamle sønnen i familien, Muamer, deltok i filmen. Muamer er nå 18 år og kan endelig drive løpetrening helt trygt for landminer.

BLI BØSSEBÆRER!

20. OKTOBER 2013

Nasjonalforeningen
for folkehelsen

TV-AKSJONEN **NRK**

↑ Muamer har blitt 18 år siden han deltok i filmen «Living among landmines». Det er siste dag i sommerferien og Muamer hjelper til i familiens stall.

← Takket være NRK P3s lyttere ble maisen på dette jorden nylig høstet for aller første gang siden krigen brøt ut i 1992.

↗ Hasan og Atija Gluhic føler at det er lettere å legge krigen bak seg når de ikke trenger å være redd for minene lenger.

→ Etter en lang karriere som beskyttelse mot de farlige minene, bruker sperreteipen sin pensjon-tilværelse til å holde sammen en toårings ødelagte leketankbil.

↓ Skann koden og se filmen som Leo Aikic laget med Muamer til TV-aksjonen på YouTube.

Mens Muamer og lillebroren hans Risad på 12, bruker den siste sommerferiedagen til å rengjøre stallen og stelle hesten, sitter lille Fatmir på to år og leker foran huset. Rundt en leketankbil er den siste resten av mineryddernes sperrebånd snurret. Et gult bånd som heretter bare skal lekes med og aldri mer symbolisere fare. For nå, 18 år etter at borgerkrigen tok slutt er nabolaget endelig trygt igjen – området er erklært minefritt og frigitt til befolkningen der som endelig kan høste avlingene fra den fruktbare jorda.

I 18 år har minefaren minnet familien Gluhic om den grusomme krigen – det har vært umulig å gi slipp på de vonde minnene. Bestefar Hasan forteller at det mange ganger var nære på at noen ble drept av minene: Som den gangen de kjørte på en antitankmine med hest og kjerre full av tømmer. Hasan og naboen overlevde, men hesten måtte avlives.

– Dette var på et område vi trodde var trygt, forteller Hasan. Minerydderne fant fire miner til på det området.

MISTET ALLE SAUENE

Bestemor Atija forteller at familien ikke bodde her mens det var krig. Da de kom tilbake etter krigen var alt ødelagt og hele området var minelagt.

– Vi levde i redsel for minene hver dag, forteller hun.

– En gang jeg var ute med sauene våre så løp de fra meg og inn på et minefelt. Jeg turte ikke gå etter dem. Kan du skjønne at jeg måtte stå hjelpeløs i veikanten og se på at de ble borte for meg? Vi fant aldri de sauene igjen.

– Når mannen min og sønnene våre dro ut for å sanke ved, døde jeg for dem, sier Atija.

– Jeg var så fryktlig redd for at det skulle skje en ulykke, men nå er vi fri, smiler Atija.

– Nå kan vi endelig begynne å se framover. Vi trenger ikke lenger være redde for barna og vi kan slippe tak i minnene fra krigen.

→

RAD PÅ RAD MED PAPRIKA OG MELONER

Milan Boskovic og kona Dalibarka kan drive stort nå som nabolaget er trygt igjen. Ekteparet bor i Parići, omtrent en mil unna Turic. Jorda er veldig fruktbar her. Hver tredje dag kan de høste 300 kg paprika. I tillegg dyrker de vannmelon, honningmelon, hvete og mais.

Da de flyttet hit i 1993 var det fremdeles krig og deler av den tre hektar store eiendommen var minelagt. Nå som området er ryddet, har han i tillegg til sin egen eiendom leid mer jord for å øke produksjonen enda mer.

Mange av innbyggerne her flyktet under krigen, men Milan har snakket med flere som forteller at de ønsker å returnere nå som det er trygt.

To ganger har familien Boskovic opplevd mineulykker etter krigen. I den første ulykken omkom en fetter. I 2004 skjedde en ny ulykke. Det brant, og flere menn prøvde å slukke brannen. En av mennene utløste en landmine og måtte amputere benet ved kneet. Milan slapp heldigvis unna eksplosjonen uten skader.

– Når vi jobbet ute på jordene og trengte noe på gården, kunne vi ikke

bare sende barna av gårde på sykkel for å hente det. Det var for farlig på grunn av minene, forteller Milan. Milans gamle mor bryter inn i samtalen. Hun forteller hvor redd hun var når mennene, barna og barnebarna var ute. Hele tiden ringte hun dem på mobilen for å vite hvor de var og at de var trygge.

Turic og Parići ble ryddet for miner takket være midler samlet inn under TV-aksjonen 2011.

Dalibarka Boskovic har travle dager. Hver dag i innhøstingen må hun og barna sortere 300 kg paprika.

– Jeg er så takknemlig for at minene endelig er ryddet, sier Milan Boskovic.

Skoleprosjektet «Gi rasisme rødt kort»

Peter Werni fra NISO aktiviserer elevene under den fysiske økten på Ila skole.

Mobbing, diskriminering og forskjellsbehandling på grunn av rase, hudfarge, religion eller seksuell orientering er fremdeles et stort problem i Norge. Fordommene florerer og det norske samfunnet er på mange måter delt i VI og DEM hvor vi ofte lar mindretallet, dem, få skylden for mange av problemene i samfunnet.

TEKST OG FOTO Evelyn Støen

NORSK FOLKEHJELP OG NISO (idrettsutøvernes fagforbund) har siden 2000 samarbeidet om å sette rasisme og diskriminering på dagsordenen. Målet er å sette søkelyset på det positive ved et mangfoldig samfunn og på den måten aktivt motarbeide og bekjempe fordommer, myter og intoleranse.

Tanken med prosjektet er å forebygge rasisme og diskriminering generelt, og spesielt i idrettsmiljøer. Moralene er at på idrettsarenaen er det kun fargen på drakten som teller. Opplegget er for elever i 5.–7. klasse, og hver klasse får tre timer undervisning tilpasset alderstrinnet.

I forkant av besøket mottar klassen en DVD som elevene må se på forhånd. Holdningsskapende arbeid er en tidkrevende prosess som det må jobbes kontinuerlig med. Skolene får tildelt klassehefter med øvelser basert på DVD-en, så læreren selv kan behandle tematikken gjennom resten av skoleåret.

Når så dagen for vårt besøk kommer, sitter ungene som tente lys. De stråler av forventning. Den tidligere fotballspilleren som også er med får stor oppmerksomhet, og vi setter av tid hvor de kan fyre løs med spørsmål rundt hans karriere.

Selve temaet rasisme belyses gjennom øvelser og gruppearbeid. Vi legger opp til at ungene skal reflektere over ulike situasjoner og våge å ta egne valg for å stå opp mot urett og diskriminering. De får kjenne på egne fordommer rundt ulike grupper og enkeltpersoner i samfunnet og de får oppleve urettferdigheten ved å bli forskjellsbehandlet på grunn av omstendigheter de ikke har noen forutsetning for å velge.

Den siste timen er satt av til en fysisk økt, tilrettelagt og ledet av den tidligere fotballspilleren. Å være gode forbilder og vektlegge viktigheten av fysisk aktivitet er nødvendig i vår tid hvor lek og fotballspilling på løkka ofte er erstattet av stillesittende aktiviteter. Samtidig vektlegges også viktigheten av å ha en god utdannelse, selv om man satser på en idrettskarriere. «En dag er karrieren over, og da er det viktig å ha en jobb å gå til», formaner Peter Werni.

Glade og svette avsluttes besøket med autografskriving og utdeling av effekter med Gi rasisme rødt kort-logoen. De får plakater til å henge opp i klasserommet i håp om at klassen husker besøket vårt lenge.

Hva synes skolene om besøket?

- «Rasisme og diskriminering er blant problemstillingene som ifølge læreplanen skal behandles i RLE-faget. Besøket av GRRK hjelper oss til å sette fokus på temaer som ofte er vanskelige å snakke om.»
- «Vi har fått mange innspill til hva vi selv bør ta tak i og vektlegge i klassen i ettertid.»
- «Elevene syntes det var kjempespennende med besøk fra eksterne krefter. Kurslederne tok tak i problemstillinger som har vært utfordrende på skolen.»

ØNSKER DIN SKOLE BESØK?

Er dette noe for din skole? Send en mail til redcard@npaid.org og vis din interesse.

Butikksjefen på COOP Mega Skøyen, Truls Dedekam, kan fortelle generalsekretær, Liv Tørres, at han kjenner Norsk Folkehjelps arbeid godt. Særlig arbeidet til minehundene er han ekspert på.

Panteglede på COOP Mega Skøyen

Coop-kunder kan gi bort panten sin til solidaritetsarbeid. De mest gavmilde kundene handler på Coop Mega Skøyen som har en donasjonsprosent på 6,3 prosent.

GENERALSEKRETÆR LIV TØRRES i Norsk Folkehjelp tok turen opp til de ansatte på Skøyen med marsipankake for å feire fjorårets gode resultat. For hver hundrelapp som ble pantet ga kundene bort over seks kroner. Det gjør butikken til den soleklart beste og bidro til hele 65 327 kroner til Coops Solidaritetsfond. Fondet har siden 2006 samarbeidet med Norsk Folkehjelp. Støtten går til prosjekter i Kambodsja, Mosambik, Bolivia og Vietnam. Fra og med 2010 støtter Coop også Norsk Folkehjelps mineryddingsarbeid.

– Våre kunder er rause og miljøbevisste. I tillegg gir vi alltid bort panten til flasker der noe er utgått på dato eller

ødelagt, samt det som ligger på pauserommet, sier butikksjef Truls Dedekam

Engasjementet var på topp, og butikksjefen hadde også meget god kjennskap til Norsk Folkehjelps arbeid, særlig minearbeidet.

VELFORTJENT KAKE

– Det er klart vi måtte ha med kake til de ansatte, det er vel fortjent. Og tusen takk til alle som hver dag panter flaskene sine hos Coop. De støtter vårt viktige arbeid ved å trykke på den gule omtankeknappen, sa Liv Tørres som selv hadde med seg en pose med tomflasker som skulle pantes og doneres.

FAKTA

På Coop gir man litt av sitt – og andre «vinner» hver gang

Coop har bevisst valgt å droppe lotteriet som de andre dagligvareaktørene har på sine panteautomater. Fordi Coop var en pådriver for å fjerne spilleautomatene fra butikkene, ønsket de ikke å ha spillmuligheter på panteautomatene. I stedet for at noen spiller og vinner er det andre som vinner hver gang Coop-kunder panter flaskene og gir litt av sitt.

PANT PÅ COOP!

Liv Tørres oppfordrer alle i fagbevegelsen til å pante på Coop. Dersom alle medlemmer hadde pantet en stor flaske hadde dette innbragt 2,25 millioner kroner til Coops Solidaritetsfond.

TEMA

SAMMEN OM SOLIDARITET I PRAKSIS

– Det må være et reelt samarbeid, der fagbevegelsen føler at de har noe å si og ikke føler seg som rene donorer.

Nåværende LO-leder, Gerd Kristiansen, på Norsk Folkehjelps Landsmøte 2011

Etter at den spanske borgerkrigen ble avsluttet i 1939 vedtok LO-sekretariatet opprettelsen av Norsk Folkehjelp. Spaniahjelpen og Arbeidersaniteten, begge sentrale organisasjoner i arbeiderbevegelsen den gang, utgjorde grunnlaget i den nye organisasjonen.

I dag, snart 75 år etter, er Norsk Folkehjelps arbeid fortsatt tuftet på arbeiderbevegelsens visjoner og grunnverdier. Norsk Folkehjelp er fagbevegelsens humanitære solidaritetsorganisasjon.

Norsk Folkehjelp har i dag samarbeidsavtaler med alle de store LO-forbundene og med flere av de mindre om internasjonal støtte. Noen av avtalene har strukket seg over flere landsmøteperioder, noen er nylig inngått og noen er i prosess for å inngås fra 2014.

De fleste avtalene har et tre-delt innhold:

- Direkte økonomisk støtte til utvalgte prosjekter i et bestemt land som forbundet har valgt
- Politisk påvirkningsarbeid hvor saker av felles interesse fremmes i ulike fora, ofte basert på prosjekter/land som støttes
- Organisatorisk samarbeid for å skape engasjement og deltakelse blant forbundets medlemmer og tillitsvalgte.

Felles for alle avtalene er at det tenkes langsiktig. Dette gir forutsigbarhet både for Norsk Folkehjelps arbeid og prosjektene forbundet velger å engasjere seg i, og for de lokale partnerorganisasjonene som vi samarbeider med.

Forbannet engasjert

Stein Guldbrandsen er seksjonleder i Fagforbundet og sitter i Forbundsstyrets arbeidsutvalg.

Stein Guldbrandsen var Palestina-aktivisten som egentlig ikke ville se okkupasjonen med egne øyne. Men da Fagforbundet skulle støtte Norsk Folkehjelps Palestina-program, reiste han likevel. Besøket gjorde ham fly forbannet.

TEKST Anne Håskoll Haugen FOTO Kari Sofie Jensen, Fagforbundet og Ingunn Eriksen, Fagforbundet

– **JEG VAR POLITISK** aktiv som student. Vi gikk i protesttog og engasjerte oss mot urettferdighet. Jeg har lest enormt mye om situasjonen i Midtøsten, men vegret meg lenge for å dra ned å se elendigheten med egne øyne, forteller Stein Guldbrandsen der han sitter trygt plantet i stolen sin på Fagforbundets hovedkontor i Oslo.

Guldbrandsen jobber i Fagforbundet og er mannen som følger opp samarbeidet med Norsk Folkehjelps Palestina- og Libanon-program. I 2009 inngikk Fagforbundet og Norsk Folkehjelp en omfattende samarbeidsavtale for å støtte palestinerne kamp mot okkupasjon og undertrykking.

Fagforbundet støtter prosjektene økonomisk, men har også opprettet en

ambassadørordning som innebærer at tillitsvalgte reiser ned og besøker Palestina for å se okkupasjonen med egne øyne. Målet er at de skal dele det de lærer med egne medlemmer når de kommer hjem.

FRA HOLMENKOLLEN TIL PALESTINA

Overalt på kontoret står stabler av papirer og dokumenter; rapporter om situasjonen i Palestina, om okkupasjonen og brudd på menneskerettighetene, brevveksling om varer som er produsert på okkupert land og som selges i norske butikker, brusmaskinen SodaStream for eksempel. For Guldbrandsen er ikke mindre engasjert nå, selv om det begynner å bli mange år siden studentdagene på Universitetet i Oslo.

**SAMMEN OM
SOLIDARITET
I PRAKSIS**

Den gang studerte han historie, idrett og statsvitenskap og var aktiv i studentpolitikken. Han minnes hvordan fredsprisen i 1979 til Israels statsminister, Menachem Begin, styrket engasjementet i ham.

– Da Begin vant prisen ble jeg virkelig opptatt av hva som foregikk i Midtøsten. Det var jo en ren terroristpris, sier han, fortsatt like opprørt.

Han husker godt demonstrasjonstogene da Begin kom til Norge for å motta prisen, og hvordan helikoptrene svirret lavt over dem og passet på demonstrantene.

– Som om det var vi som var trusselen, sukker Guldbrandsen.

Likevel skulle det gå 34 år før han reiste ned for å se konflikten i hvitøyet, og da sammen med Norsk Folkehjelp. Før det skulle Guldbrandsen jobbe mange år i Oslo Sporveier og føre T-banen som tok Oslo-borgere opp og ned til Holmenkollen. I Oslo Sporveier ble han værende i mer enn 30 år. Men det tok ikke lang tid før han ble tillitsvalgt i Oslo Sporveiers Arbeiderforening, og fortsatte engasjementet sitt for Palestina der.

Å SE KONFLIKTEN MED EGNE ØYNE

I 2003 gikk han over til Fagforbundet. Og etter at Fagforbundet begynte å samarbeide med Norsk Folkehjelp om prosjekter i Palestina ble han endelig nødt til å reise ned å møte menneskene han hadde engasjert seg for i alle disse årene. Siden har det blitt både en og to og fire reiser ned til Gaza, Vestbredden og Jerusalem.

– Å se konflikten med egne øyne kan nesten ikke beskrives. Alt jeg har lest om situasjonen kan ikke sammenlignes med å være der og snakke med menneskene som blir berørt, sier Guldbrandsen.

Det er liten tvil om at reisene til det okkuperte landet har satt dype spor. Besøket har ikke dempet engasjementet, tvert i mot. Han ble skikkelig forbannet etter å ha snakket med menneskene som er berørt av konflikten mellom Palestina og Israel. Nå håper han det samme vil skje med alle de tillitsvalgte som er ambassadører.

– Vi støtter Norsk Folkehjelps programmer i Palestina og Libanon med penger. Men ambassadørprogrammet er spesielt viktig for oss. Ambassadørene holder foredrag og blogger om det de har sett og hørt. Dette er en viktig måte å spre interesse for okkupasjonen og opp-

Stein Guldbrandsen snakker med en ung palestinsk gutt i Shatila. En flyktningleir i Libanons hovedstad Beirut.

rettholde Fagforbundets engasjement for saken, forteller han.

Før dette året er omme vil 25 tillitsvalgte i Fagforbundet ha besøkt Norsk Folkehjelps prosjekter.

– Vi tillitsvalgte kan jo noen ganger være svære i kjeften når vi snakker om å kjempe mot urettferdighet. Men det er viktig å sette handling bak ordene. Derfor er det viktig for oss som forbund å bidra til konkrete prosjekter. Vi har også gitt penger til Norsk Folkehjelps mine-rydding i Laos.

Guldbrandsen forklarer at Fagforbundets engasjement kan deles i tre: Forbundet bidrar med penger til prosjekter, har ordninger som skal øke kunnskapen blant egne medlemmer og driver med

politisk påvirkningsarbeid hjemme i Norge.

– Vi ønsker å jobbe langsiktig. Når vi støtter Norsk Folkehjelps prosjekter vet vi at det er dyktige folk som forvalter pengene og at det fører til en bedring for dem som trenger det. Her hjemme presser vi på politikerne så de ikke skal glemme hvilket ansvar vi har internasjonalt for å gjøre noe med den vanskelige konflikten. Vi er mange som bidrar, og jeg har hele forbundet i ryggen når jeg engasjerer meg i denne saken. Beslutningen om å støtte Norsk Folkehjelp i Palestina-arbeidet var et enstemmig vedtak fra forrige landsmøte. Jeg er overbevist om at neste landsmøte vil videreføre samarbeidet.

Palestina-ambassadørene viser vei

Med sitt brennende engasjement har Fagforbundets ambassadører bidratt til økt engasjement for Palestina-saken blant forbundets tillitsvalgte og medlemmer.

**SAMMEN OM
SOLIDARITET
I PRAKSIS**

Syv av Fagforbundets Norsk Folkehjelp-ambassadører besøkte Palestina i mai 2013. Her er de foran muren mellom Øst- og Vest Jersualem. Fra venstre: Thomas Aaslund Veronika Sandanger, Paal Bach, Stein Guldbrandsen, Ingunn Eriksen, Britt Ås og Synnøve Haugland. FOTO: Are Stranden

«Dette er solidaritetsarbeid i praksis nå og i årene framover.»

FAGFORBUNDETS AMBASSADØRKORPS er en del av forbundets samarbeidsavtale med Norsk Folkehjelp, og omfatter økonomisk støtte til prosjekter i Palestina og Libanon, klasebomberydding i Laos og politisk påvirkningsarbeid. Ambassadørkorpset består av 25 utvalgte tillitsvalgte fra alle landets fylker.

For å gi ambassadørene den nødvendige kunnskapen om og forståelsen av Palestina-saken, ble det i 2011 produsert et omfangsrikt hefte med tittelen *Frihetsskampen fortsetter*. Heftet brukes aktivt både i og utenfor Fagforbundet. I de siste årene er det også produsert to rapporter som tar for seg det politiske samarbeidet: *Farlige forbindelser – norske bånd til den israelske okkupasjonen* og *Norsk våpenhandel og militært samarbeid med Israel*.

Basert på rapporten *Farlige forbindelser*, lanserte ambassadørene i samarbeid med Norsk Folkehjelp Solidaritetsungdom og Fagforbundets Ungdom høsten 2012 en kampanje mot Sodastream brusmaskiner som er produsert på okkupert område. Det er stadig dialog med importører og utsalgssteder for å informere om dette. I oktober 2013 vil det bli lansert en ny kampanje som retter seg mot alarm- og sikkerhetsselskapet G4S og deres til-

stedeværelse på okkupert område. Dette er et samarbeid med Palestinakomiteen i Norge.

FLERE FORBUND INTERESSERT

Flere av forbundene har det siste året fått øynene opp for Fagforbundets ambassadørmodell. Både Fellesforbundet og EL & IT Forbundet har nå etablert lignende modeller, tilpasset deres behov og muligheter. Flere andre forbund vurderer å gjøre det samme.

Å være ambassadør forplikter. Rollen medfører blant annet en reise for å besøke prosjektene som forbundet støtter. Ambassadørene må enten blogge underveis, lage film eller skrive artikler fra reisen. Tilbake i Norge reiser ambassadørene rundt og holder foredrag i lokale fagforeninger, representantskapsmøter, fylkesmøter og andre møter. Med andre ord er hverdagen til en ambassadør både spennende og krevende, og ikke minst svært meningsfylt.

Ambassadørmodellen utfyller på en god måte både prosjektstøtten og det politiske påvirkningsarbeidet i forbundenes samarbeidsavtaler. Dette er solidaritetsarbeid i praksis nå og i årene framover.

Fagforbundet og andre som har samarbeidsavtaler mottar årlige rapporter med status for prosjektene og arbeidet som gjøres.

I Johannesburgs township Alexandria. Ambassadørene som skal spre informasjon om internasjonal solidaritet er fra venstre: Jorge Dahl, Ivar Sæthre, Bjørn Larsen Vegard Granaune og Trine Plassen.

Sterke møter i Sør-Afrika

Lørdag 17. august reiste en delegasjon fra Fellesforbundet til Sør-Afrika for å treffe Norsk Folkehjelps partnerorganisasjoner i landet og sette seg inn i de forskjellige prosjektene som drives. Dette er en del av samarbeidsavtalen med Norsk Folkehjelp.

TEKST Christina Johnsen, Jorge Dahl, Atle Høie & Vegard Granaune **FOTO** Håvard Sæbø

FELLESFORBUNDET INNGIKK etter landsmøtet i 2011 et fireårig prosjektsamarbeid med Norsk Folkehjelp i Sør-Afrika. I prosjektet vil Fellesforbundet støtte Norsk Folkehjelps arbeid i Sør-Afrika økonomisk, men samarbeidet omfatter også politisk arbeid og utbredelse av internasjonalt solidaritetsengasjement generelt. Det er et mål at Fellesforbundets medlemmer skal bli mer opptatt av internasjonal solidaritet, at Norsk Folkehjelp skal bli bedre kjent blant forbundets medlemmer og at vi evner å sette den kritiske utviklingen i Sør-Afrika på dagsorden.

Fellesforbundet har derfor opprettet et ambassadørkorps bestående av syv personer – en fra hver av forbundets regioner. Det var denne gruppen som i august besøkte landet. Som en del av oppgaven til ambassadørene blogget alle syv mens de var i Sør-Afrika. Her følger utdrag av noen av bloggene:

↓ FRA JORGES BLOGG

THE WORKING POOR OG LANDRETTIGHETER

I dag var vi på tur med Trust for Community Outreach and Education (TCOE).

Vi reiste et par timer fra Cape Town, gjennom et fantastisk flott landskap til en liten by, bygget opp av små hus og skur. (...) Igjen møtte vi folk som organiserte seg i lokale organisasjoner, og på den måten fikk til ting i felleskap. Et titalls medlemmer hadde møtt opp i forsamlingshuset i den lille byen Zolani. De fleste av dem var uten jobb, og hadde kun mulighet for arbeid i sesongen for druedyrking på områdets enorme vingårder. Flere av møtedeltakerne hadde småskala-jordbruk i tilknytning til skurene sine. De var mer enn villig til å ta oss med på omvisning, og vi var mer enn villig til å være med. Tross alle lovnader gjennom 20 år om å overlate jord til jordløse sør-afrikanere, hadde ingenting skjedd. Flere av dem vi besøkte hadde derfor «okkupert» små jordstykker som de dyrket all verdens grønnsaker på. Imponerende og flott.

↓ FRA ATLES BLOGG

R2K ELLER RETTEN TIL INFORMASJON

Siste punkt på programmet før lunsj og en ettermiddag på Apartheidmuseet og Mandelas hjem i Soweto var møte med Dale McKinley, leder for organisasjonen R2K, Right to Know. McKinley er en kjent aktivist på venstresiden i sørafrikansk politikk, men var på jakt etter en sak som kunne samle alle organisasjoner til felles kamp. Han fant ut at retten til informasjon, åpenhet i offentlig administrasjon og kamp mot hemmelighetslovgivning måtte være en slik sak.

Ifølge ham har ikke offentlighetslovene endret seg mye siden apartheidtiden til tross for at Sør-Afrika har en av de mest progressive grunnlovene i verden. Ny åbenhetslovgivning ble fremmet i 2010, men den fikk raskt tilnavnet hemmelighetslovgivningen. Dermed ble organisasjonens første fanesak å bekjempe loven. Parlamentet brukte to og et halvt år på å behandle loven, og den kom ut vesentlig bedre enn førsteutkastet. Det var organisasjonens første seier.

↓ FRA VEGARDS BLOGG

KHAYLITCHA

Etter lunsj i dag dro vi dermed ut til Khaylitcha. Dette er en township utenfor Cape Town. Hvor mange som bor i området får vi ikke klare svar på, men det

Elsie Sauls, er en trebarnsmor fra Zolani. Hun viser stolt fram egendyrkede frø. Overskuddet selger hun eller bruker til å bytte til seg andre varer.

er ikke tvil om at det dreier seg om godt over en million mennesker. De enorme forskjellene i levestandard åpenbarer seg svært tydelig når vi kjører fra de sentrale delene av Cape Town og ut mot det enorme slumområdet der brorparten av menneskene er bosatt i «shacks» (skur), av en standard som jeg aldri før har sett maken til. Jeg trodde jeg hadde sett mye, jeg trodde jeg hadde opplevd det meste, men det vi så i dag sprengte nye grenser.

Dersom jeg har forstått det riktig, så ble denne townshipen opprettet som følge av at en stor andel mennesker ble tvangsflyttet under apartheid-regimet for å gjøre plass til hvite mennesker i de mere sentrale delene av Cape Town. Også her finner vi i tillegg en stor andel av mennesker fra andre deler av Afrika. Problemene med fremmedfrykt er derfor til stede her, som i de andre townshipene vi har besøkt. Inne i området møter vi ungdommer som organiserer seg med mål om å gjøre hverdagen og forholdene til de som bor der til det bedre. Utfordringene står i kø. Fattigdommen er massiv, og arbeidsligheten er enorm. Det estimeres at mellom 60 og 70 prosent av de som bor i Khaylitcha er uten arbeid. Dette får enorme konsekvenser da det overhodet ikke er et system tilstede som fanger dem opp. Den eneste sikkerheten noen måtte

ha er en svært beskjeden barnetrygd som gir dem 290 rand hver måned. Dette utgjør i underkant av 200 kroner. Kriminaliteten blomstrer. Overgrep, prostitusjon, misbruk av alkohol og narkotika er vanlig. (...)

Nede i gata får vi komme inn i et av skurene for å se hos en familie som helt uten problemer åpner hjemmet sitt for oss. Det viser seg etter hvert at det bor en stor familie i det lille skuret, og hele 18 mennesker inkludert 15 barn skal ha plass under samme tak. Det er umulig å beskrive det vi møter. Inntrykkene, luktene, de små og trange rommene. Det er jævlig!

**SAMMEN OM
SOLIDARITET
I PRAKSIS**

Folkets røst

TEKST Victoria Uwonkunda FOTO Werner Anderson

Collen «Bizkit» Negondeni sitter og gjør klar dagens vignetter og reklamesnutter i studioet til Radio Alex. Radiostasjonen holder til i «Alexandra», et slumstrøk i Johannesburg.

HAN ER NÆRMEST en altnuligmann, for han har en finger med i omtrent alt som skjer i Radio Alex, men egentlig er han innholdsprodusent.

– Jeg startet, som mange andre her i radioen, som praktikant i 2008, men jeg tok en studiepause og kom tilbake for et par år siden, sier Collen.

Radio Alex sender fra «Alexandra», slumområdet hvor også den gamle apartheid-forkjemperen og Sør-Afrikas første svarte president Nelson Mandela bodde da han først kom til Johannesburg.

Radiokanalen, som støttes av Fellesforbundet gjennom Norsk Folkehjelps partner Workers World Media Productions (WWWP), er en lokalradio, såkalt «community radio station» som i hovedsak retter seg mot lokalsamfunnet og som snakker om saker og temaer som opptar dem.

– Vi er folkets røst. Vi er de eneste som kan kringkaste lokale nyheter som berører oss og lokalsamfunnet, og det er lettere å nå ut til folk gjennom en slik kanal, sier Collen.

Ifølge offisielle tall fra Sør-Afrikas regulerende medieorgan var Radio Alex

en av de raskest voksende radiokanalene i Gauteng-provinsen i fjor, med rundt 350 000 lyttere.

– Vi fortsetter å vokse, og lytteren sier de er veldig fornøyde med kanalen, sier han.

– Lokalbefolkningen er med på å bestemme hvilke programmer som skal gå på luften fordi vi er her for dem, fortsetter produsenten.

BRYTER TABUER

Radiokanaler som Alex er viktige verktøy i samfunn som er rammet av mange sosiale problemer. Og Radio Alex har ukentlige programmer om akkurat det; sosiale utfordringer som for eksempel vold mot kvinner.

– Det er dessverre mye vold mot kvinner i Sør-Afrika, men mange av tilfellene hører vi sjelden om fordi det fortsatt er tabubelagt. Fra vi er små er vi lært opp til å ikke bringe skam over familien ved å snakke åpent og høyt om visse ting, sier Palesa «Juju» Senyatsi, programleder i Radio Alex.

– Vi samarbeider med kvinneorganisasjoner som kommer i studio og

snakker om sosiale saker og hvordan og hvor man kan søke om og få hjelp om de har behov for det, fortsetter hun.

– Andre ganger setter vi kvinner som har snakket med oss om at de har vært utsatt for vold i kontakt med organisasjoner som kan hjelpe dem, legger hun til.

UTDANNING OG JOBB

– Men utover kvinneperspektivet, hva annet er dagens sør-afrikanske unge opptatt av?

– De største utfordringene akkurat nå er å få seg bedre utdanning og jobb. Det er det som opptar alle unge mennesker uansett hvor de bor i Sør-Afrika, sier Collen.

– Alle vil bare skaffe seg en jobb og forsørge seg og familien, men dessverre er arbeidsledigheten stor akkurat nå, legger han til.

Både Palesa og Collen sier de ofte ser og møter mange unge mennesker som har gitt opp håp om et bedre liv med gode jobbmuligheter, og derfor er fallgruvene større, mener de to radiopersonlighetene.

– Mange tyr til narkotika og kriminalitet, sier Palesa og tilføyer at mange unge tror at den eneste måten å få seg et bedre liv på er å bli tilknyttet et politisk parti.

– Derfor er det mange unge mennesker som blir skuffet når de får drømmene knust etter å ha meldt seg inn i slike ungdomspartier, supplerer Collen.

Men så lenge det finnes sosiale utfordringer, kommer Radio Alex til å fortsette.

– Vi er jo til for lokalsamfunnet. Vi er deres røst, deres stemme, smiler Collen idet han sender vignetten som signaliser starten på ettermiddagens sending.

SAMMEN OM
SOLIDARITET
I PRAKSIS

Med egne øyne

TEKST OG FOTO Are Stranden, Norsk Folkehjelp

Det blir en urolig natt med lite søvn. Varmen er uutholdelig og det lyner og tordner. Uværet får minehundene til å ule og gjøre seg gjennom natten. Etter hvert plasker regnet ned over telttaket.

DETTE ER NOE av det forbundslederne i Postkom og Norsk Transportarbeiderforbund fikk oppleve på sin prosjektreise til Sør-Sudan i juni i år. Reisen gikk til Sør-Sudan og Norsk Folkehjelps prosjekter som omfatter både langsiktig utviklingsarbeid og minerydding.

Turen startet med et besøk helt sør i landet, i grenseområdene mot Uganda. I dette området ligger det miner, eksplosiver og klasebomber igjen i stort omfang etter de mange årene med krig som landet har vært igjennom.

I Magwi-området rydder Norsk Folkehjelp miner for å klargjøre landsbyer og for at strømforsyningen kan komme fram til hovedstaden Juba. På denne måten bidrar mineryddingen til en utvikling som kommer befolkningen til gode. I dette arbeidet brukes det både små og store maskiner, minehunder og personell med detektorer.

– Vi vet hva en mine er, men å få se med egne øyne arbeidet som gjøres for å fjerne denne hindringen for utvikling var en stor opplevelse, sier forbundsleder Odd Christian Øverland i Postkom.

I mine-campen er det satt opp et tyvetalls telt hvor rundt 40 kvinnelige og mannlige mineryddere, hundeførere, mekanikere, kokk, barn og barnepassere bor. Det finnes flere slike camper på strekningene hvor det ryddes, og en camp kan være en base i rundt en måned før den pakkes ned og forflyttes. Gjestene fra Postkom og Transportarbeiderforbundet var så heldige at de fikk overnatte i campen for å få føle litt på livet til mineryddere i felt.

Fjernt fra luftavkjølte rom og myke hotellsenger i storbyen får de en begivenhetsrik natt. Varmen er uutholdelig og når det begynner å lyne og tordne blir hundene urolige. De uler og gjør i den

➤ *Postkom og Norsk Transportarbeiderforbund fikk møte den sør-sudanesiske fagbevegelsen, her representert ved South Sudan Workers Trade Union Federation.*

↑ *Klar for besøk ute i minefelt. Fra venstre Odd Christian Øverland, forbundsleder Postkom, Roger Hansen, forbundsleder og 2. nestleder Dag Einar Sivertsen, begge Norsk Transportarbeiderforbund, og 2. nestleder Hans Fredrik Danielsen, Postkom.*

mørke natten. Utpå natten kommer regnet – det er som om noen tømmer bøtter med vann over teltene.

FRAMTIDSTRO

Etter to dager ute i minefeltet er delegasjonen tilbake i Juba hvor hovedkontoret til Norsk Folkehjelp i Sør-Sudan ligger. I de to påfølgende dagene får de en gjennomgang av utviklingsarbeidet og får møte lokalbefolkningen og representanter for den lokale fagbevegelsen. Det blir mange sterke inntrykk og opplevelser.

– Etter alt folket har måttet gå gjennom nesten 40 år med borgerkrig, så er det sterkt å se at folket fortsatt lever her og at de har trua på framtida, sier forbundsleder Roger Hansen i Norsk Transportarbeiderforbund.

Etter fem hektiske dager i Sør-Sudan var det tid for å vende hjemover. Lærdommen og opplevelsen av at folket fortsatt har tro på en bedre framtid tar de

med seg tilbake. De to forbundslederne er enige om at det må ligge en holdning bak alt solidaritetsarbeid.

– Derfor støtter vi opp om arbeidet som Norsk Folkehjelp gjør, sier Roger Hansen og Odd Christian Øverland.

FAKTA

Norsk Transportarbeiderforbund har i perioden 2009–2012 støttet minerydding og minehundsenteret i Sarajevo. De skal denne høsten vurdere om de skal inngå et langsiktig samarbeid med støtte til demokratiarbeidet i Sør-Sudan.

Postkom og Norsk Folkehjelp inngikk i 2012 en avtale om internasjonalt solidaritetsarbeid. Avtalen gjelder for perioden 2012–2016 med støtte til minerydding i Sør-Sudan.

Forbundet som bygger et land

Industri Energi er forbundet som mener de har noe å bidra med når oljelandet Sør-Sudan, verdens yngste stat, skal bygges opp etter 40 år med borgerkrig.

TEKST Anne Håskoll Haugen FOTO Espen Løken og Henrik Stabell

SØR-SUDAN BLE VERDENS yngste land 9. juli 2011. Da hadde 40 år med borgerkrig drevet fire millioner mennesker på flukt og tatt livet av rundt to millioner. I like mange år som krigen herjet i Sudan, har Industri Energi jobbet for å sikre oljearbeidernes rettigheter her hjemme i Norge. Den erfaringen gjør administrasjonssjef i forbundet, Espen Løken, sikker på at de ha noe å bidra med i et av verdens mest oljeavhengige land.

– Dette er et land som er i startgropa av en ny tid. Akkurat som Norge, er oljen viktig for Sør-Sudan, men den må komme folket til gode. Da er det viktig at oljearbeiderne organiserer seg. En sterk fagbevegelse har vært avgjørende for utviklinga av det norske samfunnet, og for en sikker og god oljevirkosomhet. Vi har lang erfaring med oljeindustrien, en erfaring vi ønsker å dele med sør-sudaneserne, sier Løken, som akkurat har kommet tilbake fra en historisk reise til Sør-Sudan.

STERKE SAMMEN

Men Industri Energi er ikke alene om å ville være med å bygge landet. Norsk Folkehjelp har jobbet med utviklingsprosjekter i Sør-Sudan siden 1986, og er en av de største internasjonale organisasjonene til stede. I 2007 inngikk Industri Energi et samarbeid med Norsk Folkehjelps Sør-Sudanprogram.

– Norsk Folkehjelp er en stor og viktig aktør i Sør-Sudan og vi er sikre på at de bruker pengene vi gir på en fornuftig måte. Men vi ønsker å gjøre mer. Vi bidrar også med det vi kan aller best; kompetanse på fagforeningsvirksomhet og oljeindustrien. Vi tror vårt engasjement gjør verdien av det Norsk Folkehjelp gjør i Sør-Sudan større, forklarer Løken.

Henrik Stabell, rådgiver i Norsk Folkehjelp er fornøyd med samarbeidet:

– Samarbeidet med Industri Energi om vårt «oil for common good»-prosjekt i Sør-Sudan er svært nyttig. I tillegg til

**SAMMEN OM
SOLIDARITET
I PRAKSIS**

↑ – Vi ønsker å dele vår erfaring med oljeindustrien i Norge med Sør-Sudan, sier Espen Løken i Industri Energi.

← Tre gutter leker utenfor byen Leer i Unity State, Sør-Sudan. Unity State er en oljerik stat på grensen til Sudan.

↑ I august besøkte Industri Energi en oljeinstallasjon i Paluoch i Melut, Upper Nile State. Oljeselskapene ønsker å tvangsflytte lokalbefolkningen her fordi de bor for nær oljefeltene. Innbyggerne mener det er galt at de ikke blir konsultert og at det nye boområdet er en sump som er uegnet for boliger.

økonomisk støtte, har de medlemmer og ansatte med kompetanse, og kobler oss til nettverk vi ellers ikke får kontakt med. Industri Energi ser virksomheten i Sør-Sudan med andre øyne enn oss, og utfra en kompetanse vi ikke selv har innen petroleumssektoren.

FØRSTE TREPARTSKONFERANSE NOEN SINNE

Løken har så vidt rukket å pakke ut av kofferten etter en uke i Sør-Sudan hvor han, sammen med representanter for sivilsamfunn, myndigheter, selskaper og arbeidere i landet, har deltatt på en historisk konferanse. Det aller første forsøket på å få til et trepartssamarbeid mellom staten, oljesektoren og fagforeninger.

– Vi har fortalt om norske erfaringer, hvordan fagforeningen fungerer i Norge, hvordan kollektive forhandlinger foregår og om opplæring av tillitsvalgte. Det siste er spesielt viktig fordi fagforeningene er så få i Sør-Sudan. De tillitsvalgte må forstå hva rollen deres er.

Konferansen endte i en felles uttalelse som slo fast behovet for sterke fagforeninger for å sikre at oljen kommer

folket til gode. «Arbeidere bør oppfordres til å organisere seg. Myndighetene bør snarest ratifisere ILOs konvensjoner og oljebransjen må respektere arbeidernes rettigheter» står det skrevet i uttalelsen.

Løken forteller at ingen markerte seg mot det felles utspillet, tvert imot, det brøt ut applaus.

– Ved siden av representanter fra myndigheter og selskaper, var det en del representanter for de ansatte i denne uorganiserte industrien. Alle var positive og stemte for resolusjonen om å bygge fagforeninger. Vi følte at vi var med på noe historisk, sier Løken fornøyd.

Han mener det var viktig at det ikke bare var hvite stemmer fra nord som frontet behovet for sterke fagforeninger. At andre afrikanske land med erfaring fra oljeindustri sa det samme, styrket budskapet.

– Myndighetene i Sør-Sudan har signalisert at dette er noe de støtter fullt ut, det er helt avgjørende for prosessen videre. Uten myndighetene i ryggen ville det nesten ikke vært mulig å få til dette raskt. Men det er spennende å se hvordan de utenlandske oljeselskapene i praksis

vil møte denne utfordringen, understreker Løken.

PLIKT TIL Å BIDRA

Industri Energi har 60 000 medlemmer i Norge og bruker tre prosent av inntektene fra medlemskontingenten til å støtte solidaritetsarbeid; både norske organisasjoner som jobber for demokrati og søsterforbund i andre land.

– Det er viktig for oss å markere oss i det internasjonale solidaritetsarbeidet. Vi er et rikt forbund i et rikt land. Vi har en forpliktelse til å bygge fagbevegelsen sterk i andre deler av verden. Det er dessuten en felles kamp; den industrien vi organiserer er internasjonal.

Det finnes allerede en fagforening i Sør-Sudan med om lag 50 000 medlemmer, hovedsakelig i offentlig sektor, men ingen av disse er oljearbeidere.

– Dette må bygges nedenfra og opp. Vi må også involvere og spille på lag med den eksisterende fagbevegelsen som er svak, og som i dag ikke har medlemmer fra oljeindustrien, som er så viktig i Sør-Sudan.

Endelig et au pair-senter i Norge

Illustrasjonsfoto

TEKST Anne Håskoll Haugen FOTO Werner Anderson

Det er rundt 3000 au pairer fra Filippinene i norske hjem. Før Norsk Folkehjelp og Fagforbundet åpnet et eget senter, hadde verken vertsfamiliene eller au pairene et uavhengig sted å henvende seg.

Å HA AU PAIR boende hjemme har blitt stadig mer vanlig. De fleste kommer for å tjene penger som de sender hjem til slektninger i land hvor det er vanskelig å få inntekter på samme nivå som det au pair-ordningen kan tilby.

– Au pairene tjener 5000 kroner i måneden, bor og spiser gratis i vertsfamilien, og skal til gjengjeld hjelpe til med lettere husarbeid og barnepass i maksimalt fem timer om dagen. Formålet er kulturutveksling, de skal være en del av familien og er ikke rene hushjelpere, forklarer Magnhild Otnes, som leder det nyetablerte au pair-senteret i Oslo.

«Au pair» er fransk og betyr «lik som». Det viser til at forholdet mellom au pairen og familien skal være et forhold mellom likemenn.

– Men mange misforstår ordningen, både vertsfamiliene og au pairene selv. Da kan det lett oppstå konflikter. De kan vi hjelpe til med å løse, sier Otnes, som etter å ha tatt imot over 150 saker allerede har fått god innsikt i uenighetene som kan dukke opp.

ALLE FÅR HJELP

Sammen med juridisk rådgiver, Marit Vik, har de fått høre mange historier, både gode og dårlige.

– Vi får alle slags henvendelser. Mange vertsfamilier ringer for å lære mer om ordningen, og forsikre seg om at de følger regelverket. En del saker handler om uenigheter rundt kontrakten og at au pairene jobber for mye. Så har vi noen få alvorlige saker om misbruk, vold og beskyldninger om å stjele, forteller Vik.

Begge understreker at alle skal få hjelp på senteret, ikke bare au pairene fra Filippinene. Senteret driver dessuten med mer enn problemløsning:

– Med hjelp av solidaritetsungdommen i Norsk Folkehjelp arrangerer vi kafé hver søndag hvor au pairene kan bli kjent med hverandre. De har til og med gått tur til Kolsås-toppen, smiler senterlederen fornøyd.

SENTERET GIR TRYGGHET

Hun mener det har vært helt nødvendig med et uavhengig senter som kan bistå

både familier og au pairer. God informasjon kan avverge konflikter før de skjer. I noen av de vanskeligste sakene får senteret støtte av Fagforbundets jurister.

– Au pairer i Norge er en svært sårbar gruppe. De jobber i private hjem, er uten vanlig vern som arbeidstakere og er lette å utnytte. For oss er det viktig at det finnes et lavterskeltilbud hvor de kan komme for å få råd og bistand, sier Fagforbundets jurist, Anne-Gry Rønning-Aaby.

Også lederen i Atlantis, som er den største formidleren av au pairer til Norge, roser senteret.

– For au pairer uten et formidlingsbyrå i ryggen er dette en sikkerhet. Men også for Atlantis er au pair-senteret viktig. Senteret har nyansert kunnskap om regelverk, og kan bidra til endringer i regelverket hvis nødvendig. Sammen diskuterer vi problemstillinger, sier Julie Hart i Atlantis.

Au pair-senteret ligger i Oslo, og har betjent telefon alle hverdager fra 09.00–15.00. www.folkehjelp.no/aupair

**BLI
FOLKEHJELPER
DU OGSÅ!**

**Folk forandrer verden
– bli fast giver.**

www.folkehjelper.no

Norsk Folkehjelp

HANDL OG KONTOR I NORGE

SAMMEN OM SOLIDARITET I PRAKSIS

Solidaritets- samarbeid

Fagforbundet	Palestina, palestinske flyktninger i Libanon, klasebomberydding i Laos, holdnings-skapende arbeid i Norge. Har ambassadørkorps
Fellesforbundet	Sør-Afrika og det sørlige Afrika. Har ambassadørkorps
EL & IT Forbundet	Honduras. Har ambassadørkorps
NNN	El Salvador og Cuba
Handel og Kontor Industri Energi FLT	Zimbabwe Sør-Sudan Bosnia-Hercegovina, minerydding og minehunder
Postkom	Sør-Sudan, mine-rydding

I tillegg er det samtaler med både Norsk Transportarbeiderforbund, Norsk Arbeidsmandsforbund, NTL og FO for å inngå avtaler fra 2014. Alle de 22 LO-tilsluttede fagforbundene er Rasismefrie soner.

1. mai-aksjonen Folk forandrer verden

Hele arbeiderbevegelsens innsamlingsaksjon har i en årrekke vært del av den internasjonale solidaritetsdagen 1. mai. I byer og bygder landet rundt har bøsseinnsamling, utdeling av flyere, appeller og plakater i toget vært faste innslag. Over store deler av Norge bidrar både Norsk Folkehjelps lokale lag og 1. mai-komiteer stort til at en slik aksjon kan gjennomføres.

Innsamlingstemaet har variert de siste årene, fra palestinske flyktninger, land- og ressursrettigheter med fokus på Sør-Sudan og til årets tema som var demokrati og organisasjonsrett. Alle er viktige saker å samle inn penger til, samtidig som de er sentrale både i Norsk Folkehjelps arbeid og i arbeiderbevegelsens solidaritetsengasjement.

1. mai-aksjonen synliggjør Norsk Folkehjelps arbeid både på selve dagen og i månedene forut for aksjonen. Den skaper politisk engasjement og den gir inntekter. I 2013 kom det inn ca. én million kroner – i hovedsak fra søknader til klubber og foreninger og bøsseinnsamling.

Sammenlignet med andre innsamlingsaksjoner er det innsamlede beløpet svært lite, men for de menneskene og lokale organisasjonene det samles inn til, er det en viktig solidarisk støtte i deres kamp. Og med snart 900 000 kollektive medlemmer i ryggen har 1. mai-aksjonen alle muligheter til å bli en virkelig stor og betydningsfull solidaritetsaksjon. For det er folk som forandrer verden!

Støtte fra fagbevegelsen lokalt

På LO Grenlands årsmøte i april ble det overrakt bevilgninger på til sammen 270 000 kroner til demokrati- og menneskerettighetsprosjekter som Norsk Folkehjelp har i Palestina.

– At fagbevegelsen lokalt går inn med langsiktig støtte er meget positivt. Tidligere er det kun forbunda sentralt som binder seg opp slik over flere år, sa styreleder Finn Erik Thoresen i Norsk Folkehjelp. Han var til stede på årsmøtet i LO Grenland og holdt foredrag om situasjonen i og rundt Palestina.

Bevilgningene kommer fra tre klubber og LO Grenland. Dette nivået i fagbevegelsen som favner både klubber og foreninger er et viktig område for Norsk Folkehjelps arbeid inn mot fagbevegelsen. Disse er «limet» i forbundene og består av engasjerte tillitsvalgte. Det å kunne tilby disse et langsiktig samarbeid, enten om å støtte de avtalene som er gjort med forbundene eller om egne saker de er engasjert i, er med på å styrke det internasjonale solidaritetsarbeidet som fagbevegelsen er opptatt av.

Pilotprosjekt

Handel og Kontor, EL & IT, NNN og NTL er de første forbundene ut i et prosjekt som har som mål å styrke eierskap og knytte tettere bånd til Norsk Folkehjelp. Sammen ønsker vi å mobilisere enda større engasjement for Norsk Folkehjelp blant fagbevegelsens medlemmer.

Forbundsledelsen og sentrale tillitsvalgte fra hvert forbund stiller opp i en felles annonsekampanje som lanseres i høst der de oppfordrer flere til å bli Folkehjelper. Parallelt med vervekampanjen vil det politiske samarbeidet forsterkes.

Norsk Folkehjelp ønsker å være til stede på flest mulig regions-, klubb- og avdelingsmøter for å fortelle om resultater av vårt arbeid. Som fagbevegelsens egen solidaritetsorganisasjon er det viktig å nå ut til de fagorganiserte. Sammen kan vi oppnå enda mer!

Innledergaver

Norsk Folkehjelp merker en økning i salget av våre symbolske gaver til forbundene. Stadig flere forbund kjøper inn et lite lager av kortene og bruker dem som innledergaver eller som gaver ved andre anledninger.

«Vi har i flere år gitt en symbolsk gave til alle eksterne innledere på våre møter og konferanser. Vi synes det er viktigere å bidra solidarisk enn å gi vin eller andre gaver til personer som har alt og mer til fra før.» Beate Knudsen, kontorleder i Norsk Transportarbeiderforbund.

Symbolske gaver er en fin måte å videreformidle og underbygge forbundets engasjement på. Se symbolskegaver.no for produktutvalg eller ta kontakt med Norsk Folkehjelp for mer informasjon.

Tren en minehund er en av våre mest populære gaver.

Videreføring av avtale

NNN viderefører samarbeidsavtalen med Norsk Folkehjelp.

– Vi har hatt en delegasjon på reise til El Salvador og har og besøkt et av prosjektene på Cuba. Inntrykkene er sterke og vi ser fram til videre samarbeid. Derfor har vi valgt å støtte prosjektene videre de neste fire årene med 1,4 millioner kroner, sier Jan-Egil Pedersen, forbundsleder i NNN.

Dette gir en årlig støtte på 350 000 kroner som vil fordeles med 200 000 kroner til El Salvador og 150 000 kroner til Cuba.

– Latin-Amerika er ulikhetens kontinent. NNNs årlige støtte på 350 000 utløser støtte fra Norad og er nødvendig for å arbeide for utjevning av ulikheter. Sammen med NNN skal vi styrke organisasjoner og bidra til demokrati, sier Norsk Folkehjelps generalsekretær Liv Tørres.

Jan-Egil Pedersen, forbundsleder i NNN og Liv Tørres, generalsekretær i Norsk Folkehjelp inngår samarbeidsavtale om solidaritetsarbeid i El Salvador og Cuba.

Tar imot norske fagforeningsfolk i Honduras

Roberto Barra, som leder Norsk Folkehjelps program i Honduras, ser fram til kunnskapsutveksling mellom norske og honduranske fagforeningsfolk når en delegasjon fra El & IT Forbundet besøker landet i vinter.

TEKST OG FOTO Julie Strand Offerdal

BARRA ER allerede i gang med å forberede programmet for EL & IT-delegasjonen, som besøker Honduras i februar 2014.

– Det er viktig for meg å få til mange møtepunkter, hvor fagfolk og organisasjonsfolk kan dele erfaringer. Vi jobber i svært ulike kontekster, men jeg er sikker på at vi har mye til felles og kan lære av hverandre, sier Barra.

VARIERTE OPPLEVELSER

Flere norske fagforeninger har kunnskapsutvekslinger med Norsk Folkehjelps partnerorganisasjoner. Fagforbundet har sendt flere ambassadører til Palestina, og en ny delegasjon reiser i oktober. Fellesforbundets ambassadører har nylig vært i Sør-Afrika.

Barra ønsker å legge opp til at den norske delegasjonen får en innføring i de vanskelige arbeidsforholdene for fagforeningene i Honduras, som er et av de fattigste landene på det amerikanske kontinentet.

– Men vi skal også vise fram andre ting, som naturen og kulturen, ikke bare det tragiske, sier Barra.

SOLIDARITETSMØTE

El & IT Forbundet har en samarbeidsavtale med Norsk Folkehjelp i Honduras, og støtter partnerorganisasjonen Centro de Derechos de Mujeres (CDM).

CDM forsvarer og fremmer kvinners rettigheter i Honduras og overvåker brudd på arbeiderrettigheter. Organisas-

jonen utdanner dessuten fagforeningsledere og barfotadvokater, kvinner som får litt kunnskap om juridiske rettigheter og bistår andre kvinner der de er.

Nå ser Barra fram til å dele erfaringer fra CDM og de andre partnerorganisasjonene i Honduras-programmet med El & IT-delegasjonen.

– Jeg vil ha en reell dialog mellom norske og honduranske fagforeningsfolk. Det skal bli et solidaritetsmøte, sier Barra.

BLI FOLKEHJELPER DU OGSÅ!

**Folk forandrer verden
– bli fast giver.**

www.folkehjelper.no

Norsk Folkehjelp

Fra stridsvognfører til matutdeler

Aleppo, Syria:

Folk flykter fra bombeflyene under en protest mot syriske myndigheter i februar 2013.

FOTO: REUTERS/
Muzaffar Salman

Den 18. august – samtidig som Al-Qaida i Syria startet sin invasjon av syrisk Kurdistan, og byen Derik nordøst i Syria ble bombet av Assads styrker – traff jeg en syrisk aktivist for å snakke om hans fredelige kamp for en bedre framtid i Syria – til tross for den daglige motgangen han og andre som ham møter.

TEKST Grant Ennis

Irak: Syriske flyktninger venter på å krysse grensen til Nord-Irak. Irakisk Kurdistan slipper inn 3000 flyktninger per dag.

FOTO: REUTERS/
Thaier al-Sudani

HAN STUDERTE PEDAGOGIKK i Latakia som er Alewi-dominert, mens han selv er kurdisk. Han hadde aldri trodd at han skulle bli bedt om å kjøre en stridsvogn mot sitt eget folk. Han elsker alewier, kurdere, assyrere, sunnier – alle sammen. Han hater vold.

Men alle menn i Syria må gjøre militærtjeneste. Han ble innkalt til hæren i februar 2011 som stridsvognsjåfør.

Han snakker om hvordan han hatet maten i militæret. Hver dag det samme. Egg og halva. Det var aldri nok, og de var sultne hele dagen. Åtte personer måtte dele et stykke halva. Hvis du ikke vet hva halva er, det er en hvitaktig hard søtsak med masse kalorier. Vanligvis liker han det, men det er ikke akkurat den beste frokosten.

Første matleveranse fra Irak inn i Syria for Norsk Folkehjelp.

I mars 2011 kjører han stridsvogn rundt i Syria, mens hans «gunner» skyter ned ubevæpnede sivile. Han nekter å snakke om alt han så. Han rømte så snart han hadde en sjanse. De skjøt etter ham, men til slutt kom han seg unna. Dessverre var han ikke lenge på frifot. Han ble tatt og satt i varetekt. Men han nektet å kjøre stridsvogn mer. Han satt fengslet i en liten celle med fire andre fanger. De ble torturert. Han var der i ett år før han klarte å rømme igjen.

Han flyktet til Tyrkia, så til irakisk Kurdistan. Nå jobber han som fredsaktivist inne i Syria. Han og hundrevis av andre som han, er blant Norsk Folkehjelp Syrias viktigste partnere i opposisjonen. Han har levert tusenvis av nødhjelpspakker i det nordlige Syria på vegne av Norsk Folkehjelp samtidig som han jobber for fred.

Norsk Folkehjelp har distribuert nødhjelp over hele Syria og hjulpet flyktninger i Irak og Libanon. Vi samarbeider med journalister, lokale representanter for revolusjonen og det sivile samfunn. De er våre partnere i arbeidet med å utvikle en bedre framtid som folk – som vår anonymiserte aktivist i denne artikkelen – virkelig fortjener.

30. august: Syriske myndigheter er på sporet av aktivisten og han er nødt til å gå i dekning.

Innsamlingsaksjonen for syriske flyktninger

Etter initiativ fra Fagforbundet gikk innsamlingsstafetten rundt i hele fagbevegelsen og det kom inn i overkant av kr 1 600 000.

En del av noe større

DENNE UTGAVEN AV Appell handler om en sentral følelse for oss som Solidaritetsungdom og Folkehjelpere, nemlig følelsen av å være en del av noe større. Norsk Folkehjelp er en del av en sterk fagbevegelse som gir støtte til prosjektene våre ute og som vi jobber tett med for å få politisk gjennomslag her hjemme. Det er en god følelse å vite at når vi står på barrikadene for en mer rettferdig fordeling av makt og ressurser så står vi ikke der alene, vi har familien i ryggen.

Selv om jeg ofte tenker på det fellesskapet vi er en del av i Norge er det ikke før i møtet med det Norsk Folkehjelp er internasjonalt jeg forstår hvor sant det faktisk er at vi er en del av noe større. I skrivende stund sitter jeg på et hotellrom i Lusaka, Zambia etter den første dagen på det fjerde statspartsmøtet for Klasevåpenkonvensjonen. Vi snakker ofte om hvor viktig arbeidet med landminer og klasevåpen er, betydningen av forbudet og ikke minst hvordan det å rydde land til jordbruk og skolevei er avgjørende for at folk skal kunne leve et liv i trygghet. Likevel blir størrelsen på dette arbeidet først tydelig i møtet med det internasjonale arbeidet. Det er først når stat etter stat takker Norsk Folkehjelp for innsatsen og aktivister fra verden over viser at de vet vi er en viktig aktør jeg til fulle forstår det selv.

Vi er en del av noe større, vi er en del av kampen for en mer rettferdig verden. Vi er en del av kampen for en verden fri for landminer og klasevåpen, en kamp som er i ferd med å vinnes. Vi er en del av kampen mot atomvåpen, nok en kamp vi skal vinne. Vi kan få til alt dette fordi vi er en del av noe større, vi er en del av en bevegelse som vet at det er folk som forandrer verden. Det er nettopp denne vissheten om at vi ikke er alene som gjør at jeg vet at vi kan takle også regjeringsskiftet. Solidaritetsungdom er klare for fire år på barrikadene for mer rettferdighet og mer solidaritet!

Fred, kjærighet og solidaritet

Ingrid

Førstegangs-tjeneste

Hun er ikke lett å få tak i, og det må to–tre forsøk til før vi endelig møter Anita Hansen. Men det er ikke rart hun er vanskelig å få tak i. Anita har vært med på Norway Cup i mange år, men i år er hun for første gang øverstkommanderende for en bataljon på over 120 frivillige fra Norsk Folkehjelp Sanitet. I år, som i alle de foregående 40 årene, passer de godt på alle deltakere og gjester på Norway Cup.

TEKST Victoria Uwonkunda FOTO Per Øivind Eriksen

Anita Hansen er for første gang tjenesteleder for årets frivillige på Norway Cup, men ingen fersking i førstehjelp eller sanitet.

OVERALT PÅ sletta på Ekeberg – så langt øyet rekker – ser man et hav av blide, solbrune og aktive barn og ungdom. Flaggene til deltakerlandene blafrer i den lette sommervinden, og blant disse, på fire forskjellige poster, skimter man store hvite flagg med grønne kors på. Hit kommer alle som skader seg, store som små, for å få behandling.

– Å, det er så morsomt og koselig å være her på Norway Cup, utbryter Anita. Med en god latter som sitter løst, sier hun at hun bare gleder seg hvert eneste år til å være med på fotballturneringen som får besøk av over 4200 deltagere og hvor over 30 000 fotballkamper spilles.

– For meg og mange andre her er Norway Cup en livstil og hobby, sier Anita. Det er lett å forstå henne fordi i oppholdsrommet i det som vanligvis er en barneskole, men som nå er gjort om til et feltsykehus, er det frivillige som tydeligvis trives i hverandres selskap. Mange er i familie, ikke bare i Norsk Folkehjelps familie, men også i slekt, i biologisk forstand. Unge frivillige er her sammen med mamma, pappa eller begge. For Anitas del deltok hun i årets Norway Cup side om side med sønnen, hans kone og deres lille sønn. Tre generasjoner på en gang.

– Vi er alle som en stor familie, bekrefter Hege Vig Pedersen. 23-åringen har vært medlem og frivillig i Norsk Folkehjelp i hele sitt liv og har vært på Norway Cup i 20 år.

– Jeg husker en gang jeg ikke var med, da følte jeg det som det ikke hadde vært sommer det året, fortsetter hun.

Mange kommer igjen år etter år. Her tilbringer de sine ferieuke. Åse Ravdal har vært førstehjelper på Norway Cup i 41 år. Like lenge som selve turneringen har eksistert. Og lite tyder på at hun gir seg snart.

Denne uken er også Norsk Folkehjelps søsterorganisasjon, Dansk Folkehjælp, på besøk. Ditte Greve Jensen har vært medlem og aktiv i den danske folkehjelpe i ti år, og dette er femte gang hun besøker Norway Cup.

– Hjemme i Danmark har vi ikke en slik turnering, så det å komme hit og delta på Norway Cup er en kjempe-mulighet for å lære og gjøre masse forskjellige ting, sier Ditte.

På feltsykehuset, kan pasienter få behandling for skadene sine eller legges inn til observasjon på en av de fire sengene hvor de som anses for å ha behov for det også kan ligge over natten. Her lagres også utstyret fra utepostene på sletta på slutten av dagen.

Anita, som til daglig er leder for Norsk Folkehjelp Region Øst, liker utfordringer.

– Det er jo det som er så spennende med å være med på Norway Cup. Ingen dag er lik den andre, og det er alltid noe som skjer og mange mennesker å treffe.

I år har de blant annet hatt besøk av helse- og omsorgsminister Jonas Gahr Støre.

– Den største endringen i år er at legen som vanligvis var her på sletta og satt sammen med oss, nå er flyttet til Holter, sier Anita.

I år har vi også en sykkelpatrulje. De er lette å få øye på der de sykler blant spillere, trenere, foreldre og tilskuere. Tanken bak, forteller Anita, er at det skal være enklere å komme seg rundt på sletta, levere utstyr til postene og stelle lette og små skader. Med på syklene er det hjertestartere og andre medikamenter.

Regnet, som høljet ned en liten stund og skylte bort pølse- og svettelukten, er endelig over, og nå begynner gjen-gen å tenke på neste vakt; nattvakten og hvordan de skal komme seg «hjem» til

Ditte Greve Jensen fra Dansk Folkehjælp roser det internasjonale miljøet som preger Norway Cup.

Nedre Bekkelaget skole hvor de er innlosjert. Utstyret, som er donert av Norsk Folkehjelp Oslo, er det samme som rigges opp når Norway Cup skal i gang hver sommer. Nå pakkes det ned for dagen. Og Anita Hansen er like blid.

– I morgen kommer det en ny dag, smiler hun.

Men før det må dagens hendelser loggføres og en oppsummeringsrunde avholdes. Snart er årets fotballoventyr slutt. Men det kommer en ny runde neste sommer.

På to hjul: Årets nykommer var sykkelpatruljen som leverte utstyr til utepostene og stelte lette og små skader på sletta.

TEKST OG FOTO Siw Osmundsen, Norsk Folkehjelp Oslo

East Africa Cup er en fotball- og volleyballturnering, bygget over modellen fra Norway Cup. Gjennom turneringen møtes barn og unge fra øst-afrikanske land til fire dager med sport og lek. Målet er å skape vennskapsbånd på tvers av landegrensene. Turneringen fikk i 2011 førsteprisen for beste «Peace and Sport arrangement».

86 LAG MED cirka 1200 unge idrettsutøvere mellom 11 og 16 år fra Kenya, Rwanda, Uganda, Tanzania, Somalia, Sør-Sudan og Zimbabwe møtes siste uken i juni i Moshi, en liten og rolig by nord i Tanzania ved foten av Kilimanjaro.

Sport forener barn og unge på tvers av kulturer og nasjonaliteter. Noen av landene har hatt konflikter og mange av deltakerne har vokst opp i områder med store uroligheter. I fire dager er fotball, volleyball, underholdning med kulturelle innslag, lek og moro i fokus. Vennskapsbånd knyttes og gir dem et åpent sinn ovenfor andre nasjonaliteter.

FØRSTEHJELP

Overraskende fikk jeg tilbud om å bli med for tredje gang, som representant

Siw Osmundsen (til høyre) har undervist i førstehjelp på East Africa Cup i mange år.

fra Norsk Folkehjelp Oslo. Tilknytningen vi har til Norway Cup har gjort at vi kan yte praktisk hjelp til førstehjelpsavdeling-en under East Africa Cup (EAC).

Som instruktør med lang erfaring kan jeg bidra med oppgradering av førstehjelpere fra CHRISC og MYSA de første dagene i uka. Onsdag til fredag underviser førstehjelperne på engelsk og swahili for de unge idrettsutøverne som er påmeldt førstehjelpsseminaret. Etter seminaret henter vi førstehjelps-utstyret og tar bussene ut på fotballbanen for å yte førstehjelp. Når solen går ned og kampene er ferdige returnerer vi til Moshi Technical School og hjelper til ved klinikken der.

MULIGHETER TIL ALLE

EAC er stolte av at det er likt fordelt mellom gutter og jenter som deltar. Det har vært et viktig satsningsområde å vise likeverd mellom kjønnene. Noe EAC har jobbet med de siste årene er synet på handikappede. Sittende volleyball er et tilbud til handikappede unge idrettsutøvere, noe som er banebrytende i disse landene, hvor handikappede ofte glemmes bort.

Hver kveld er det kulturelle innslag fra de forskjellige landene. De unge dan-

ser, synger og spiller trommer til stor jubel fra forsamlingen. Stemningen er fantastisk når trommevirvlene lyder i mørket, scenen er opplyst av lyskastere og de danser til rytmene så støvføyka står fra scenen.

POST-TRAUMATISK STRESS

Førstehjelperne har vakt også under de kulturelle innslagene og vi opplevde å få inn flere bevisstløse til bussen vår. Traumatiske bakgrunner har gitt mange av idrettsutøverne posttraumatisk stress med utslag i anfall vi bare kan behandle symptomatisk. Dette ga meg mange tanker om hva de kan ha opplevd og jeg så enda tydeligere hvor beskyttet vi lever i Norge.

Gruppen jeg jobbet sammen med i år besto av 22 førstehjelpere, ledet av Elizabeth fra CHRISC i Nairobi. Måten jeg ble mottatt og inkludert i gruppen var fantastisk. De viser glede over at vi er med fra NPA – Norwegian People's Aid og stiller mange gode, faglige spørsmål.

Det var gøy å treffe noen av dem jeg møtte for fire år siden og se hvordan de nå er trygge og sikre førstehjelpere. Oppholdet mitt ble kort i år. Derfor ble det lite tid sammen med de herlige første-

hjelperne. Tanzania er et gjestfritt, åpent og fredelig land, et land hvor det absolutt bør brukes mer tid – til safari i nasjonalparkene eller til å ligge på de nydelige strendene, så jeg skulle gjerne vært lenger!

EAC I FREMTIDEN

EAC drives med økonomiske midler hovedsakelig fra Norsk Folkehjelp, men Norsk Folkehjelp har en lav profil, og overlater arrangementet til lokale krefter gjennom CHRISC og MYSA. Norsk Folkehjelp Oslo ønsker fortsatt å sende instruktører/erfarne førstehjelpere til EAC og jobber med finansieringen – har du gode ideer, ta kontakt!

Vi trenger også sponsormidler til reiseutgifter og utstyr. I år fikk førstehjelperne t-skjorter fra DNB/Postbanken. De fikk fem mini-Ann og 25 NGF-hefter på engelsk (Norsk Grunnkurs Førstehjelp). Tusen takk, Norsk Folkehjelp, for at vi har et slikt fantastisk arrangement – fortsett med det!

Les mer om EAC her:
<http://eacup.org>

Blikk på verden

Viktig dom

I juni i år slo EU-domstolen i Luxembourg fast at enslige mindreårige asylsøkere skal behandles mildere enn voksne.

Som en konsekvens av dommen stoppet norske myndigheter midlertidig tilbakesendelse av mindreårige til andre europeiske land.

– Dette er en sak vi har jobbet for lenge og vi er svært glade for at myndighetene nå slutter å la barna være kasterboller mellom europeiske utlendingsmyndigheter, sier rådgiver Lise Mensner

Som en del av Dublin-forordningen har Norge siden 2008 returnert enslig mindreårige asylsøkere som har søkt asyl i et annet europeisk land.

– Dommen gjør det klart at enslige mindreårige asylsøkere, som ikke har familiemedlemmer i noe annet EU land, skal få behandlet søknaden i det landet de oppholder seg, sier Mensner.

Markerte toårsdag for terroren

På dagen to år etter terrorangrepet mot regjeringskvartalet og Utøya holdt Norsk Folkehjelp en minnemarkering.

Norsk Folkehjelp sanitet deltok i redningsarbeidet både i Oslo og på Utøya, samtidig som mannskapene selv ble hardt rammet av angrepet. Norsk Folkehjelp Hadeland hadde beredskap på Utøya og opplevde terroren på nært hold. En av de åtte frivillige som var der, Hanne Anette Balch Fjalestad, ble drept mens hun forsøkte å skjerme unge mennesker fra drapsmannen.

22. juli viser oss hvor viktig det er med et godt samarbeid mellom det offentlige og det frivillige apparatet. Norsk Folkehjelp fortsetter arbeidet med å styrke frivillighetens kår i Norge gjennom å synliggjøre og sikre bedre rammer for de frivilliges rolle i samfunnsikkerhet. 22. juli minner oss også om hvor viktig det er å fortsette arbeidet mot rasisme, og for inkludering og demokrati.

Syriske flyktninger må få egen kvote

Norsk Folkehjelp tar til orde for at Norge må ta imot flyktninger fra Syria.

– Hvis Norge tar imot fem tusen flyktninger fra Syria, er det bare en dråpe i havet, men likevel en viktig solidaritetshandling, sier generalsekretær Liv Tørres.

Norsk Folkehjelp har siden i vinter sagt at Norge må ta sin del av flyktningene fra Syria og ikke skyve hele byrden over på nabolandene. FNs høykommissær for flyktninger (UNHCR) ber nå Norge og andre vestlige land åpne grensene for flere flyktninger fra Syria

Urovekkende drukningstall

79 liv har gått tapt i drukningsulykker så langt i år.

Norsk Folkehjelps statistikk over drukningsulykker i Norge viser urovekkende tall for årets 79 liv har gått tapt i drukningsulykker så langt i år. Første måneder. 79 personer er omkommet.

Det er nesten dobbelt så mange som på samme tid i fjor, da hadde 40 mennesker druknet. Kjønnssfordelingen viser at 57 menn og 22 kvinner har druknet. Menn dominerer fortsatt statistikken.

Ikke bruk klasebomber i Syria!

Norsk Folkehjelp oppfordrer alle 112 land som har sluttet seg til klasebombeforbudet til å arbeide for at USA ikke bruker klasebomber i en eventuell militær-operasjon i Syria.

– Det er all mulig grunn til å frykte at USA kan bruke klasebomber i et eventuelt angrep mot Syria. USA brukte klasebomber i et angrep i Jemen i 2009 – den gang dreide det seg om en type Tomahawk-raketter som leveres fra fartøy til sjøs. I en artikkel i New York Times hevdes det at USA i en Syria-intervensjon vil benytte nettopp Tomahawk-missiler, sier Grethe Østern.

Det finnes flere typer Tomahawk-missiler. En av dem har klaseammunisjon og ble brukt i Jemen, men har også tidligere blitt brukt i Afghanistan, Sudan og Serbia. Den inneholder BLU-97 bomb-lets.

– Dette er rett og slett gammel, men livsfarlig ammunisjon, som sprer svært farlige og ustabile blindgjengere. Å bruke forbudte våpen for å straffe bruk av et annet forbudt våpen ville være kynisk,

men det er ikke utenkelig at det faktisk kommer til å skje, sier Østern og oppfordrer den norske regjeringen til å sende et klart signal til USA om at bruk av klaseammunisjon er uakseptabelt.

Det syriske regimet har selv brukt klaseammunisjon i konflikten, noe som har ført til store sivile tap.

Norsk Folkehjelp inn i ICANs styre

Den internasjonale kampanjen for å forby atomvåpen (ICAN) har invitert Norsk Folkehjelp til å sitte i organisasjons internasjonale styre. – Invitasjonen er en stor anerkjennelse av det arbeidet Norsk Folkehjelp gjør for å skape oppmerksomhet rundt de enorme humanitære konsekvensene ved en atomdetonasjon, sier minepolitisk rådgiver i Norsk Folkehjelp Grethe Østern.

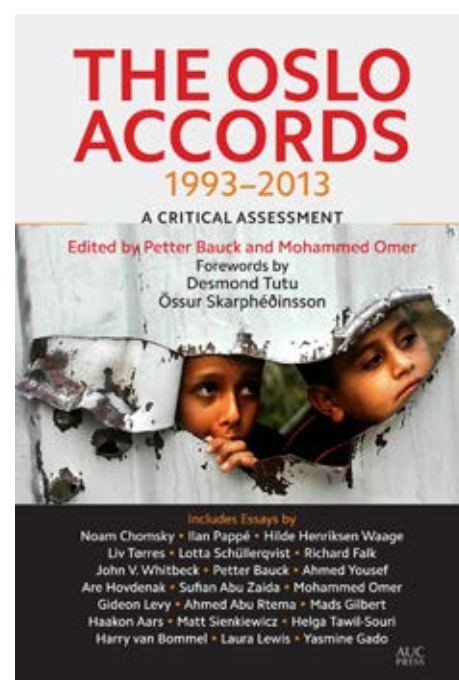
Essaysamling om Oslo-avtalen

20 år har gått siden Oslo-avtalen ble undertegnet – en avtale som i sin tid ble betegnet som et politisk gjennombrudd av enorm betydning. Hva var det som gikk galt?

I boka «The Oslo Accords 1993–2013. A Critical Assessment» har Peter Bauck og Mohamed Omer samlet en serie essays som belyser Oslo-avtalen og de to tiårene som har gått siden den ble undertegnet. Blant bidragsyterne finner vi internasjonale størrelser som Noam Chomsky og Desmond Tutu. Sistnevnte har skrevet forordet til boka. Flere norske ak-

tører har også bidratt, blant annet Norsk Folkehjelps generalsekretær, Liv Tørres, Hilde Henriksen Waage, Are Hovdenak og Mads Gilbert. Blant spørsmålene boken søker å finne svar på er hva som gikk galt med avtalen, og hvorfor den ble en avsporing fra arbeidet med å finne en varig løsning på konflikten.

Peter Bauck har lang erfaring fra arbeid i områder med krig og konflikt og er i dag seniorrådgiver i Norad. Mohamed Omer er palestinsk journalist. Han skriver for en rekke skandinaviske, tyske og amerikanske aviser, og har mottatt Martha Gellhorn Prize for Journalism.

Verdens mest solgte Tetra-terminaler til Nødnett!

! Sepura er valgt til politidistriktene Hedmark, Gudbrandsdal, Vestoppland, Nordre Buskerud, Vestfold, Telemark og Agder. Sepura ble valgt på bakgrunn av en grundig evaluering av kvalitet, brukervennlighet og pris.

STP8000/9000-serien

Designet og konstruert for å møte industriens tøffeste krav til radio for Public safety. STP8000/STP9000 tåler daglig bruk i de mest krevende miljøer. Brukergrensesnittet kan lett tilpasses ulike behov. Radioene finnes i tre forskjellige varianter med et stort tilbehørsutvalg.

SEPURA STP8X

Sepuras nye eksplosjonssikre radio har satt en ny standard for EX-radio til blålysetater. I tillegg til å ha høyeste sikkerhetsgradering, er den også vannrett (IP67). STP8x er den eneste EX-radio på markedet med støtte for E2E kryptering.

STP8000-serien

STP9000

SRH3900

! Sepura er valgt til kommune- og spesialisthelsetjenesten i Hedmark og Oppland.

SRH3900

SRH3900, den nye versjonen av Sepuras velprøvde og lette håndterminal, er nå i likhet med STP8000-serie, også tilgjengelig med fargeskjerm. Denne radioen har bevist både robusthet og allsidighet gjennom flere år som politiradio i England og Sverige. Denne radioen er dessuten godt egnet som semi-covert radio.

A COMPANY IN THE VHF GROUP AS
VHF COMMUNICATION

sepura

Pb 1, Oppsal | 0619 OSLO | tel +47 21 55 56 00 | faks +47 21 55 56 09 | info@vhf.no | www.vhf.no

HANDEL OG KONTOR I NORGE

Norsk Protein

– ledd i næringskjeden
www.norskprotein.no

Arbeiderbevegelsens
Arbeidsgiverforening

Norges
Rederiforbund
Norwegian
Shipowners'
Association

– mer enn et fagforbund

Norsk Jernbaneforbund
Møllergt. 10, 0179 Oslo

Aktietrykkeriet a.s

www.aktietrykkeriet.no • Tlf: 63 88 73 00

Ingar Pettersen & Co as

Rådgivere i bedriftsutvikling og styring

**Et godt arbeidsmiljø
og topp sikkerhet
– to sider av samme sak**

Norsk Lokomotivmannsforbund

Norsk
nærings- og
nyttelsesmiddelarbeiderforbund

Lilletorget 1 Postboks 8719 Youngstorget, 0028 Oslo

Tlf: 23 10 29 60 www.nnn.no

Hver dag flykter 5000 mennesker fra Syria. Er Norge solidariske nok til å åpne grenseportene i én dag?

#5000syrrere

Støtte kravet om at Norge må ta imot 5000 ekstra kvoteflyktninger fra Syria.

Twitre **#5000syrrere** du også.

© Reuters/Thaler al-Sudani

Norsk Folkehjelp takker for støtten fra lokale klubber og foreninger

Norsk
Tjenestemannslag

NTL Norsk
Medisinaldepot Avd. 54

NTL Fiskeridirektoratet

NTL Skatt

NTL
Norges Idrettshøyskole

NTL Mattilsynet

NTL Folkehelseinstituttet

EL&IT
FORBUNDET

EL & IT
Elektroarbeidernes
Fagforening

Fellesforbundet

Fellesforbundet
marinestasjonens
Fagforening

Fellesforbundet
Avd. 25 Stavanger

Tofte og Hurum
Fagforening

Avd. 850
Oslo Grafisk Fagforening

Norsk Folkehjelp takker sine hovedsamarbeidspartnere

HANDEL OG KONTOR I NORGE

- fellesskap i hverdagen

Norsk Tjenestemannslag

O. Kavli og Knut Kavlis Allmennyttige Fond

Norsk Post- og Kommunikasjonsforbund

OM NORSK FOLKEHJELP

NORSK FOLKEHJELP er fagbevegelsens humanitære solidaritetsorganisasjon. Vi jobber med internasjonalt utviklingsarbeid, humanitær minerydding, sanitet og redningstjeneste, integrering og asyl. Norsk Folkehjelp har rundt 13 000 medlemmer i Norge og 2200 ansatte i over 39 land.

OM APPELL

APPELL ER ET fagblad for Norsk Folkehjelps medlemmer, ansatte, samarbeidspartnere og støttespillere. Formålet med Appell er å formidle Norsk Folkehjelps synspunkter og bidra til intern og extern debatt omkring de standpunkt organisasjonen tar. Appell skal ha en fri og kritisk dekning av Norsk Folkehjelps aktiviteter nasjonalt og internasjonalt og etterstrebe å gi et realistisk bilde av resultatene av Norsk Folkehjelps arbeid og ressursinnsats.

HER FINNER DU OSS

Norsk Folkehjelps regionkontorer nåes på tlf.: 22 03 77 00

REGION NORD

Postboks 6166,
9291 TROMSØ
regionskontoret.nord@npaid.org

REGION MIDT-NORGE

Folkets Hus, Olav Tryggvassonsgt. 5
Postboks 172 Sentrum,
7401 TRONDHEIM
regionskontoret.midt@npaid.org

REGION VEST

Teatergt. 34, 5010 BERGEN
regionskontoret.vest@npaid.org

REGION ØST OG KURSKONTORET

Besøksadresse: Folkets Hus, Hunndalen
Postadresse: Pb 611, 2809 GJØVIK
regionskontoret.ost@npaid.org
kurs@npaid.org

B PostAbonnement

RETURADRESSE

Norsk Folkehjelp
Postboks 8844 Youngstorget
0028 OSLO

Rettferdig tilgang til naturressursar i Sudan

Det er ein direkte samanheng mellom fattigdom og mangel på kontroll over naturressursar som land og vatn.

Industri Energi støttar Norsk Folkehjelp sitt arbeid i Sudan, og bidreg med 1 million kroner over ein 4-års periode. Norsk Folkehjelp samarbeidar med lokale styresmakter og partnerar i Sør-Sudan for å sikre folk rettferdig tilgang til naturressursar. Det er også viktig å styrkje folket sin rett til å delta i politiske prosessar. Målet er å bidra til utvikling av eit politisk rammeverk der lokalbefolkninga kan vere med å bestemme korleis ressursane vert fordelt. Det er ein direkte samanheng mellom fattigdom og mangel på kontroll over naturressursar som land og vatn. I Sudan-programmet bidreg Industri Energi til sosial og økonomisk utvikling.

Norsk Folkehjelp
Solidaritet i praksis